

บทที่ 5 ปฏิบัติการวิจัยในพื้นที่

การวิจัยเรื่อง แผนที่สุขภาพด้านจิตใจผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ปฏิบัติการวิจัยในพื้นที่โดยดำเนินการตามกิจกรรมดังต่อไปนี้

5.1 รับสมัครนักศึกษาเพื่อร่วมดำเนินการวิจัย

นักศึกษาที่สมัครเข้าร่วมงานวิจัยเป็นนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 19 คน ดังรายชื่อในตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 รายชื่อนักศึกษาที่สมัครเข้าร่วมงานวิจัย

รหัสนักศึกษา	คำนำหน้า	ชื่อ-สกุล	ชั้นปีที่	กลุ่มวิชา
570112417064	นางสาว	อาทิตย์ติยา ศาลางาม	3	CE2
570112415020	นางสาว	อรุณณี แदनคำสาร	3	IT
570112415023	นาย	ธีรวัฒน์ แสงสุด	3	IT
570112415011	นางสาว	ภัทริกา เป็นขอ	3	IT
570112415034	นาย	สุรียา บุญทา	3	IT
570112415031	นาย	ศกดิธร รัตนเมธาโกศล	3	IT
570112415025	นาย	ปฐมพงษ์ บุตรคาม	3	IT
570112415012	นางสาว	มาลินี คลายทุกข์	3	IT
570112415018	นางสาว	สุธิดา สมเย็น	3	IT
570112415003	นางสาว	ขวัญฤทัย กมลเลิศ	3	IT
570112415032	นาย	ศุภณัฐ ไวยัง	3	IT
570112415021	นางสาว	อลิสรา จริตรัมย์	3	IT
570112415014	นางสาว	ศิริรัตน์ เจตนาเสน	3	IT
570112415029	นาย	ราชันย์ จันทมัน	3	IT
570112415017	นางสาว	สุชาดา รักษา	3	IT
570112415002	นางสาว	กิตยาภรณ์ รื่นเรือง	3	IT
570112417054	นางสาว	ยุวดี ชื่นประโคน	3	CE2
570112417042	นางสาว	กนกวรรณ อรรคนิตย์	3	CE2
570112417018	นางสาว	ศิริพันธ์ สอนสะอาด	3	CE1

5.2 ติดต่อพื้นที่วิจัย

นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยได้ลงพื้นที่เพื่อติดต่อกับผู้ที่เกี่ยวข้องในวันที่ 24 มีนาคม 2560 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการให้ทราบและร่วมวางแผนดำเนินงาน พร้อมศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับบริบทของชุมชนและข้อมูลผู้สูงอายุ

ภาพที่ 5.1 ภาพลงพื้นที่เพื่อชี้แจงโครงการวิจัย

จากการทำความเข้าใจกับพื้นที่วิจัยเบื้องต้น นักวิชาการในพื้นที่วิจัยได้ทำการประชุมชี้แจงถึงโครงการวิจัยนี้ให้แก่ อสม. และอาสาสมัครในพื้นที่ในวันที่ 4 เมษายน 2560

ภาพที่ 5.2 การประชุมชี้แจงโครงการวิจัยของพื้นที่

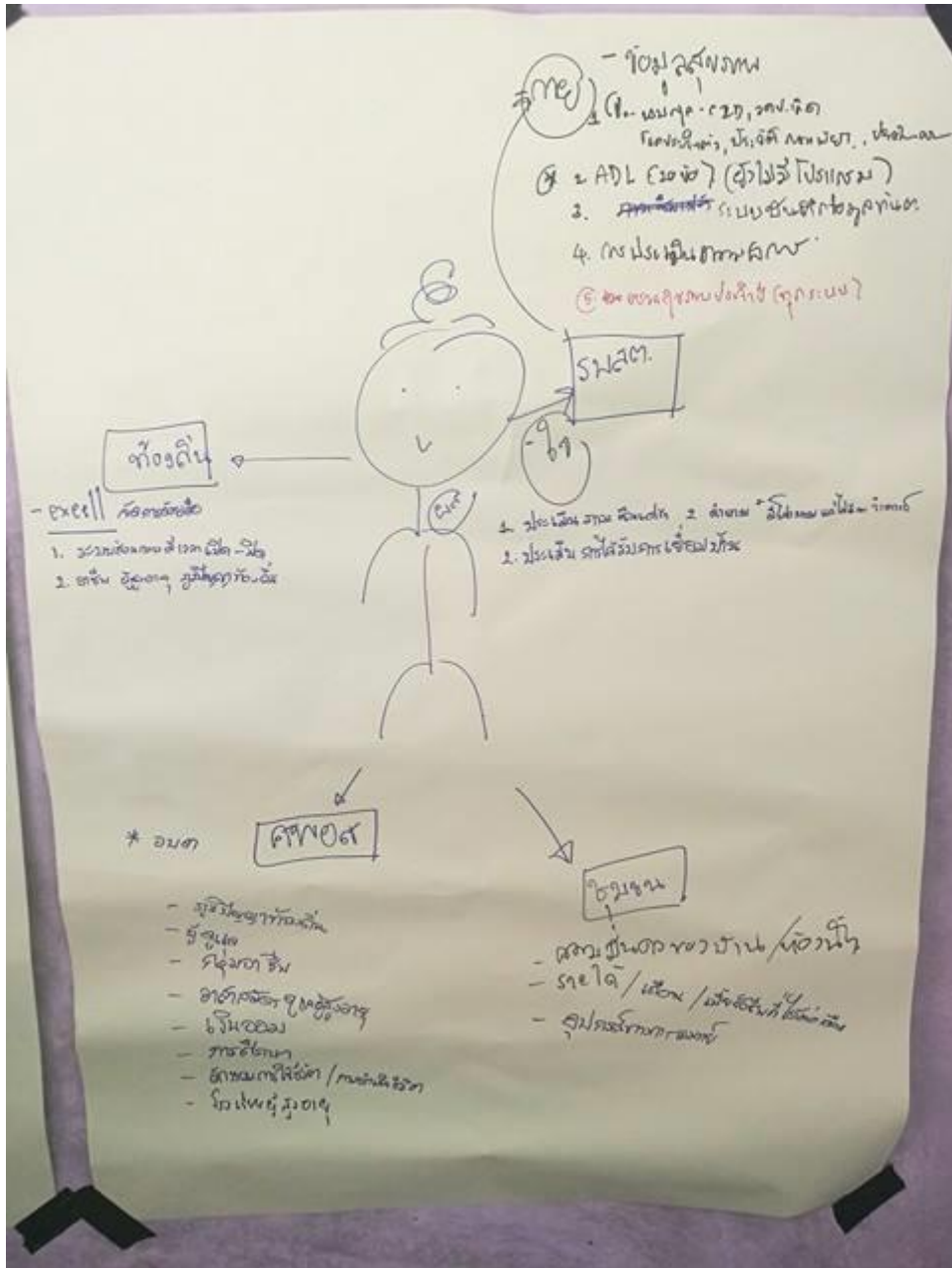
5.3 ร่วมประชุมทำความเข้าใจในพื้นที่วิจัยกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

นักวิชาการของพื้นที่วิจัยได้ทำการนัดหมายผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดในประเด็นผู้สูงอายุ แล้วร่วมประชุมชี้แจงถึงความเป็นมาของโครงการวิจัย จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์การใช้ข้อมูลผู้สูงอายุจากหน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดในวันที่ 21 เมษายน 2560

ภาพที่ 5.3 การประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

จากการประชุมทำความเข้าใจในพื้นที่วิจัยกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ทำให้ทราบความต้องการในการใช้ข้อมูลผู้สูงอายุจากผลการวิเคราะห์การใช้ข้อมูลผู้สูงอายุเบื้องต้น

ภาพที่ 5.4 ผลการวิเคราะห์การใช้ข้อมูลผู้สูงอายุเบื้องต้น

5.4 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลบริบทชุมชนและข้อมูลตามแบบวัดระดับความเข้มเศร้า

ภาพที่ 5.5 การลงพื้นที่เก็บข้อมูล

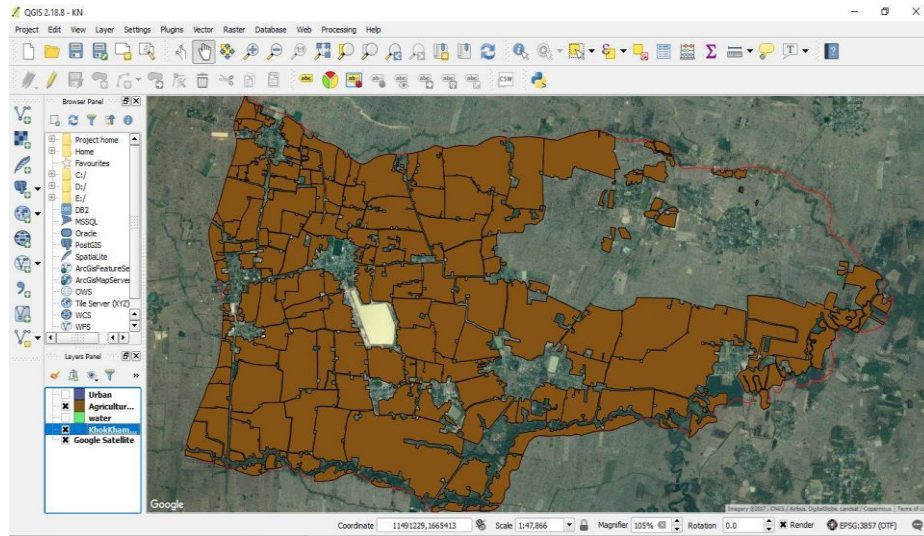
5.6 สร้างชั้นข้อมูลเชิงพื้นที่โครงสร้างพื้นฐานและสุขภาพด้านจิตใจผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลโคกขมื่น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

5.6.1 สร้างชั้นข้อมูลเชิงพื้นที่โครงสร้างพื้นฐาน ในเขตพื้นที่ตำบลโคกขมื่น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

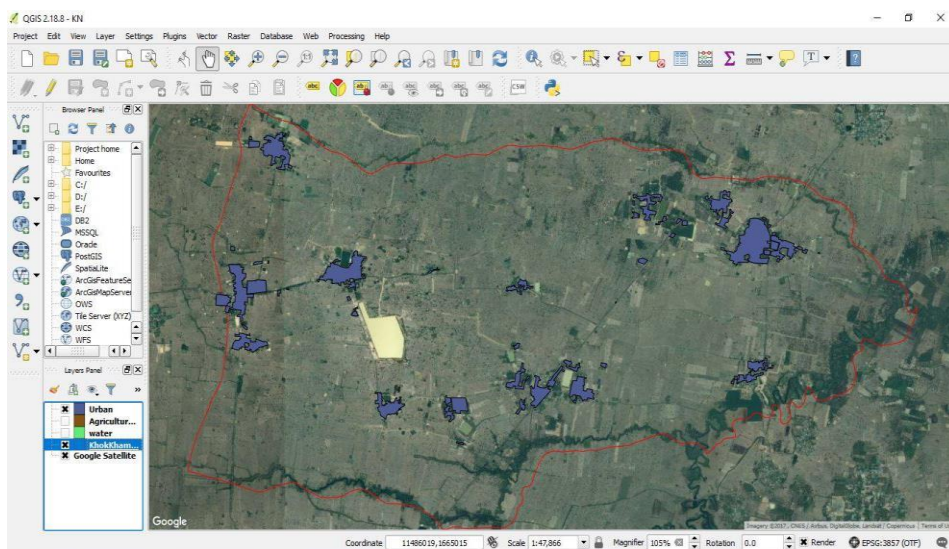
โดยใช้แผนที่ขอบเขตของตำบลจากเจ้าหน้าที่ส่วนโยธา อบต. โคกขมื่น และข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม มีการเก็บพิกัดโดยใช้เครื่องสำรวจพิกัดดาวเทียม (GPS) แล้วนำข้อมูลมาสร้างเป็นชั้นข้อมูลแสดงตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ (Geo reference) เป็นข้อมูลทิศทางหรือข้อมูลแบบเวกเตอร์ ประกอบด้วย 2 ลักษณะ ได้แก่

1) เส้น (Arc หรือ Line) เป็นชุดของจุดที่เรียงต่อกัน โดยใช้ลักษณะที่เป็นเส้น เช่น ถนน แม่น้ำ

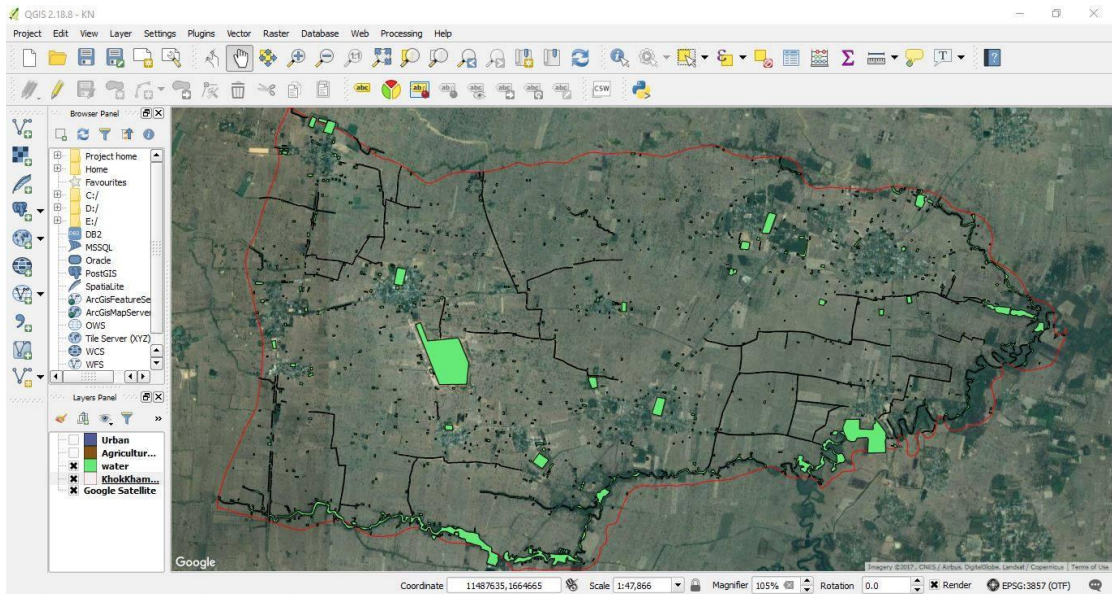
2) เส้นรอบปิด (Area หรือ Polygon) เป็นเส้นรอบรูปปิด ใช้แทนลักษณะที่เป็นขอบเขต หรือพื้นที่ที่มาตราส่วนของแผนที่จะเป็นตัวกำหนดว่าจะแทนปรากฏการณ์บนโลกด้วยพื้นที่หรือไม่ เช่น ขอบเขตการปกครอง การใช้ประโยชน์ที่ดินขอบเขตลุ่มแม่น้ำ

ภาพที่ 5.6 ข้อมูลเชิงพื้นที่โครงสร้างพื้นฐาน (พื้นที่เกษตรกรรม)

ภาพที่ 5.7 ข้อมูลเชิงพื้นที่โครงสร้างพื้นฐาน (หมู่บ้าน)

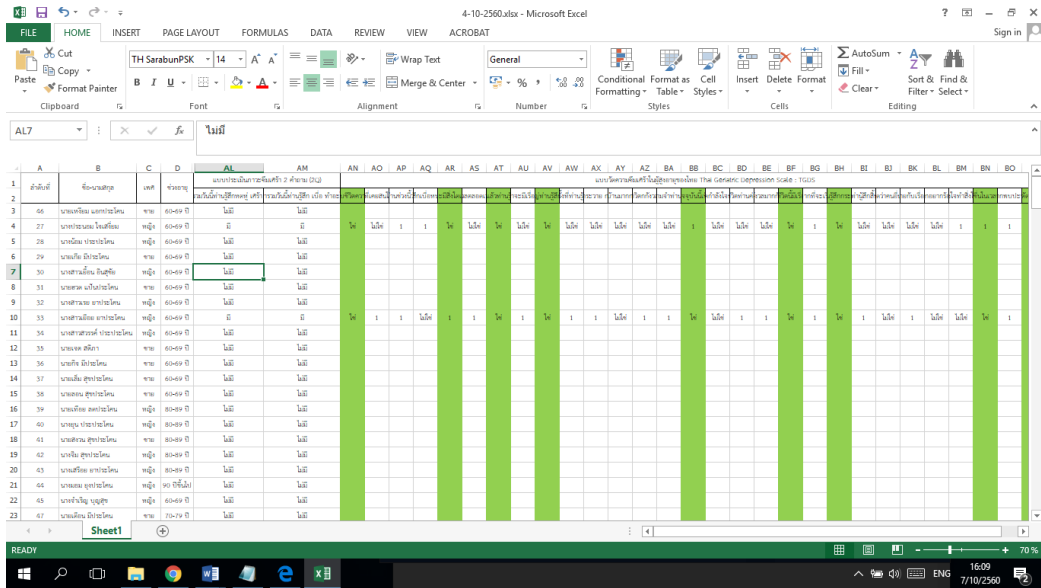

ภาพที่ 5.8 ข้อมูลเชิงพื้นที่ที่โครงสร้างพื้นฐาน (แหล่งน้ำ)

5.6.2 สร้างขึ้นข้อมูลสุขภาพด้านจิตใจผู้สูงอายุ สร้างขึ้นข้อมูลเชิงบรรยายด้านสุขภาพด้านจิตใจผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ใช้ข้อมูลผู้สูงอายุทั้งหมดที่มีในเขตพื้นที่ตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 15 หมู่บ้าน ทั้งสิ้น 1,053 คน มาสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างตามช่วงอายุ และเพศ ใช้วิธีคำนวณของทาโร ยามาเน่ เนื่องจากทราบขนาดของประชากรที่แน่นอน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 290 คน

เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจาก 15 หมู่บ้าน ได้ทำการลงพื้นที่สำรวจภาคสนาม โดยมีตัวแทน อสม. หมู่บ้านละ 5 คน และนักศึกษาจำนวน 10 คน เก็บข้อมูลเชิงบรรยายสุขภาพด้านจิตใจของผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมีการเก็บพิกัดที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ โดยใช้เครื่องสำรวจพิกัดดาวเทียม (GPS) แล้วนำข้อมูลมาสร้างเป็นชั้นข้อมูลแสดงตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ มีลักษณะเป็นจุด (Point) ใช้อ้างอิงถึงตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งต่างๆ ในแผนที่ มีที่ตั้งเฉพาะเจาะจงหรือมีเพียงตำแหน่งเดียว

ภาพที่ 5.9 ข้อมูลสุขภาพด้านจิตใจของผู้สูงอายุที่มีภาวะซึมเศร้าและผู้สูงอายุที่มีสุขภาพด้านจิตใจปกติ

5.7 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ที่โครงสร้างพื้นฐานและสุขภาพด้านจิตใจผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลโคกขม้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

นำข้อมูลสภาพปัญหาและปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพด้านจิตใจของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลโคกขม้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มาวิเคราะห์โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพกำหนดค่าคะแนนและค่าถ่วงน้ำหนัก ต่อข้อมูลสภาพปัญหาและปัจจัยรายบุคคลของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 5.2 การจัดลำดับข้อมูลสภาพปัญหาและปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพด้านจิตใจของผู้สูงอายุ

ปัจจัย	ChiSquared AttributeEval	Wrapper SubsetEval	Cfs SubsetEval	InfoGain AttributeEval	OneR AttributeEval	รวมค่าน้ำหนัก
เพศ	11	11	7	11	3	43
อายุ	4	6	1	3	11	25
สถานภาพสมรส	9	9	6	8	2	34
การศึกษา	10	10	7	10	5	42
อาชีพ	7	8	7	6	4	32
ประเภทเงินออม	1	4	2	1	6	14
ข้อมูลที่ดินทำกิน	8	7	3	4	10	32
บุคคลที่พักอาศัย อยู่ด้วยในปัจจุบัน	3	5	7	2	9	26
สมาชิกในครอบครัว ปฏิบัติต่อกันด้วย สัมพันธภาพ	5	2	4	9	8	28
ประวัติการโดนทำ ร้ายร่างกาย	2	1	5	5	1	14
สภาพที่อยู่อาศัย	6	3	7	7	7	30

จากการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดโรคซึมเศร้าด้วยอัลกอริทึมของการทำเหมืองข้อมูลด้วยโปรแกรม weka พบว่า ปัจจัยในเรื่องของประเภทเงินออม และประวัติการโดนทำร้ายร่างกายของผู้สูงอายุ ส่งผลต่อการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าในผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มากที่สุด ดังนั้นในการวางแผนแก้ปัญหาการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าในผู้สูงอายุ เมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุทราบข้อมูลในส่วนนี้ของผู้สูงอายุแล้วต้องเข้าไปทำการป้องกันการเกิดโรคซึมเศร้าตามแผนการรักษาที่วางไว้

5.8 สร้างฐานข้อมูลเชิงพื้นที่โครงสร้างพื้นฐานและสุขภาพด้านจิตใจผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์

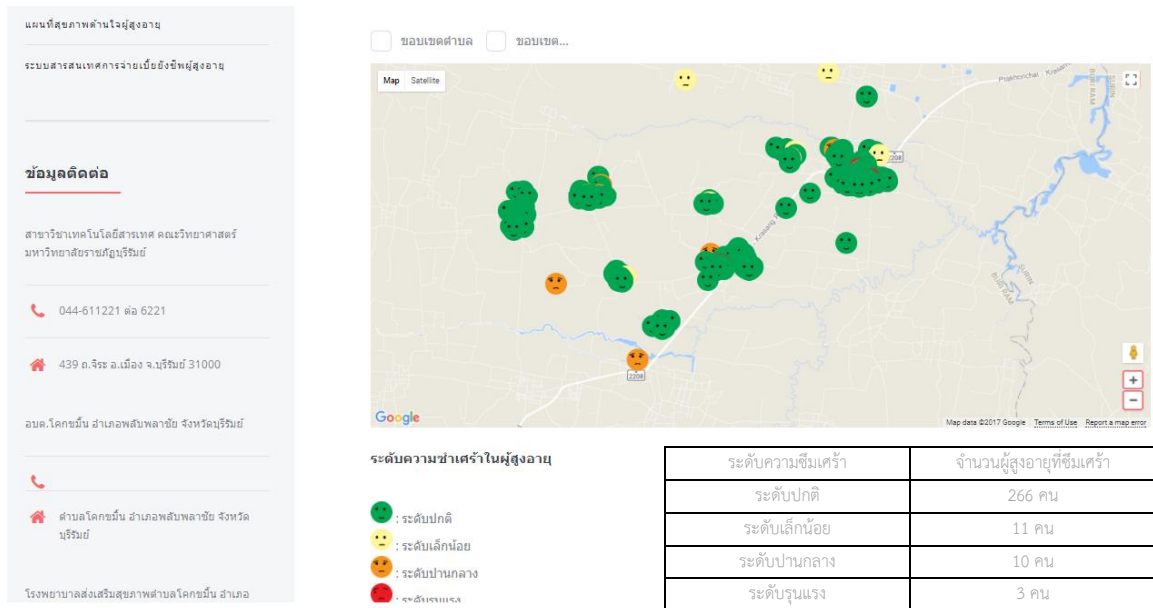
เชื่อมโยงข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลเชิงบรรยายเข้าด้วยกัน

5.9 สร้างแผนที่แสดงถึงสถานการณ์ด้านสุขภาพผู้สูงอายุรายบุคคล ในเขตพื้นที่ตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์

เขียนเว็บไซต์เพื่อแสดงผลฐานข้อมูลเชิงพื้นที่โครงสร้างพื้นฐานและสุขภาพด้านจิตใจผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งอยู่ในรูปแบบของแผนที่ ที่สามารถแสดงตำแหน่งที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่มีภาวะซึมเศร้าและภาวะปกติ

ภาพที่ 5.10 หน้าเว็บไซต์แผนที่สุขภาพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลโคกขม้น

ภาพที่ 5.11 แผนที่สุขภาพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์

5.8 สรุปผลที่ได้รับจากการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรม

เกิดฐานข้อมูลเชิงพื้นที่โครงสร้างพื้นฐาน ฐานข้อมูลเชิงพื้นที่สุขภาพด้านจิตใจผู้สูงอายุ พื้นที่ในเขตพื้นที่ศึกษา อีกทั้งได้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อสื่อความหมายถึงสถานการณ์ด้านสุขภาพจิตใจผู้สูงอายุรายบุคคลด้วยแผนที่ ในการนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการเข้าไปส่งเสริมคุณภาพด้านจิตใจให้กับผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ที่วิกฤติให้มีคุณภาพชีวิตและจิตใจที่ดีขึ้นในระยะยาวต่อไป

5.9 ผลสรุปโดยรวมของการจัดโครงการ / กิจกรรม

5.9.1 จุดเด่นของโครงการ/กิจกรรม

สามารถค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลายชัย จังหวัดบุรีรัมย์ สำหรับการสร้างนโยบายการรักษาพยาบาลและการติดตามสุขภาพจิตใจผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ

5.9.2 จุดควรพัฒนาของโครงการ/กิจกรรม

ควรให้สิทธิ์การอัปเดตข้อมูลของผู้สูงอายุในตำบลโคกขมิ้นแก่เจ้าหน้าที่ รพ.สต. และ อสม.

5.9.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาโครงการ/กิจกรรม

นำข้อมูลพื้นฐานของผู้สูงอายุมาค้นหาปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะซึมเศร้า เพื่อไปแก้ปัญหาจากต้นเหตุ

5.9.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาโครงการ/กิจกรรม

นำข้อมูลพื้นฐานของผู้สูงอายุมาค้นหาปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะซึมเศร้า เพื่อไปแก้ปัญห
จากต้นเหตุ

5.10 ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรม

ปัญหาเรื่องการสื่อสารระหว่างการเก็บข้อมูล เนื่องจากผู้สูงอายุทั้งหมดใช้ภาษาเขมรในการ
สื่อสาร ทำให้การเก็บข้อมูลของนักศึกษาค่อนข้างลำบาก